

## OB JUBILEJU

V času najtežjih preizkušenj, pod izrednim pritiskom sovražnikov in domače reakcije, je velik del našega delavstva, kmetov in inteligence pravočasno spoznal namere okupatorjev ter se odločil v neizprosno boju osvoboditi domovino.

Komunistični partiji Slovenije je že v prvih dneh okupacije uspelo povezati napredne sile v narodnoosvobodilni boj. Na njeno pobudo je bila 27. aprila 1941 ustanovljena OF Slovenije kot vseljudska organizacija, ki je predstavljala posebnost v zgodovini narodnoosvobodilnega gibanja jugoslovanskih narodov.

Program OF je temeljil na mobilizaciji vseh ljudskih sil v boju proti okupatorju. Enotnost OF, kot vseljudske politične organizacije pod vodstvom komunistične partije Slovenije — avangarde slovenskega proletariata, je bila še zlasti poudarjena z Dolomitsko izjavo. Tako enotno organizirane napredne sile, medsebojno povezane v nešteti majhnih skupinah, odborih OF in drugih organizacijskih oblikah, v katerih so sodelovali od najmlajših pionirjev pa tja do starčkov in babic, so zagotavljale neukrotljiv boj z enim samim ciljem — osvoboditi domovino od okupatorjev in domačih izdajalcev.

Revolucionarno obdobje OF se je po osvoboditvi nadaljevalo v boju za izgradnjo porušene domovine, v izpolnjevanju ustavnih določil, v razvijanju delavskega samoupravljanja ter se nadaljuje še danes v njeni naslednici Socialistični zvezi delovnega ljudstva, pri uveljavljanju samoupravne socialistične družbene ureditve.

Tako kot pred 35 leti OF, tako tudi danes predstavlja Socialistična zveza najširšo politično silo, ki združuje vse delovne ljudi in občane v enotno fronto. Vsem je omogočeno, da v njenem okviru uveljavljajo skupne interese in vplivajo na posamezne rešitve in odločitve.

Z delegatsko organiziranimi skupščinami družbenopolitičnih skupnosti ter samoupravnih interesnih skupnosti smo uspeli vključiti v neposredno sodelovanje veliko število novih ljudi in tako večkratno povečali število aktivistov. Tudi v družbenopolitičnem življenju, v društvih, združenjih, v strokovnih in drugih samoupravnih organih sodelujejo mnogi delovni ljudje in občani ter so tako vključeni v razvoj našega družbenega sistema.

Ne moremo pa biti seveda s tem zadovoljni ter moramo k različnim oblikam delovanja pritegniti tudi tiste, ki danes molče spremljajo naš razvoj ali ga samo kritično presojujejo, ne da bi kakorkoli ustvarjalno, samoinicijativno vplivali na še hitrejši razvoj. Krajevne organizacije socialistične zveze čaka glede mobiliziranja vseh članov še vrsta nalog. Organizacijo je treba približati občanom, zato pristopamo k ustanavljanju manjših organizacijskih oblik, kjer bo resnično vsak lahko sodeloval. Na podeželju razvijamo vaške odbore v mejah posameznih vasi oziroma celo zaselkov, na mestnem področju pa ulične svete, svete sosesk in hišne svete. V tako zaokroženih enotah, kjer se ljudje med seboj poznajo, kjer navsezadnje imajo tudi skupne interese, je gotovo mogoče učinkoviteje reševati vsa vprašanja, ki so specifična za njihovo področje, pa tudi širša družbena vprašanja. V takem sestavu bo tudi preprost človek znal povedati svoje mnenje in s svojim odnosom prispeval k rešitvi včasih morda celo zelo kompleksnih in zapletenih zadev. S tem povečujemo tudi socialno varnost človeka, saj prevzemajo prav te skupnosti neposredno skrb za vsa vprašanja, najsi bodo to vprašanja otroškega varstva, varstva ostarelih, družbene samozaščite, kulture, vprašanja mladih, pa tja do informiranja o dogodkih doma in v svetu. S tem se približujemo podobni organiziranosti OF v času narodnoosvobodilnega boja, ki je s svojimi odbori segla v vsa naselja, mesta in tovarne.

Ob jubilejni 35. obletnici ustanovitve OF, ki nam je še posebno krajevno blizu (saj je bila OF ustanovljena na območju naše občine), usmerimo naše obveznosti v tako organiziranost, da bo sleherni naš občan lahko konstruktivno sodeloval pri odločitvah in izvrševanju nalog za lepši jutri.

Ob prazniku, ki je hkrati tudi naš občinski praznik, naj naše misli sežejo tudi v čas rojevanja OF ter v čas največjih grozot, ki so žive v očeh vseh borcev in aktivistov, z edino željo, da se ne bi nikdar ponovile.

FRANCI MALOVRH



### V TEJ ŠTEVILKI OBJAVLJAMO:

POGOVARJALI SMO SE S FRANJOM LUBEJEM .....	STRAN 2
ZASTAVA JE ZAPLAPOLALA .....	STRAN 2
KS DOBROVA — GOSTITELJ LETOŠNJEGA OBČINSKEGA PRAZNIKA .....	STRAN 3
RAZUMEVANJE IN NEPRECENLJIVA POMOČ NAŠIH OBČANOV IN DELOVNIH LJUDI STA NAM VLIVALA POLET PRI NAŠEM DELU .....	STRAN 4-5
DRUŽILI SO JIH DELO, MLADOST, PESEM .....	STRAN 6
SPOMIN NA CANKARJA BO OSTAL ŽIV .....	STRAN 7



OB OBČINSKEM PRAZNIKU  
27. APRILU IN PRAZNIKU DELA  
1. MAJU  
ISKRENO ČESTITAMO VSEM  
DELOVNIM LJUDEM IN OBČANOM

SKUPŠČINA IN  
DRUŽBENOPOLITIČNE ORGANIZACIJE  
OBČINE LJUBLJANA VIČ—RUDNIK  
UREDNIŠTVO NAŠE KOMUNE

UDELEŽIMO SE SVEČANE SEJE DELEGATSKE  
SKUPŠČINE, ZDRUŽENE Z ZBOROVANJEM  
DELOVNIH LJUDI IN OBČANOV OBČINE  
LJUBLJANA VIČ—RUDNIK, KI BO 27. APRILA  
OB 10. URI DOPOLDNE PRED OSNOVNO ŠOLO  
NA DOBROVI.

VEČ O PROSLAVAH, PRAZNOVANJH IN  
SVEČANOSTIH V NAŠI OBČINI PREBERITE NA  
ZADNJI STRANI.

## VEZI PRIJATELJSTVA IN SODELOVANJA

Tako kot lani, nas bo tudi letos v času praznovanja našega občinskega praznika obiskala delegacija iz pobratene občine Lajkovac iz SR Srbije. Med svojim, sicer kratkim obiskom bodo med drugim obiskali tudi dve delovni organizaciji — Tobačno tovarno in Elektromontažo ter se udeležili osrednje proslave 27. aprila na Dobrovi. Najmlajši Lajkovčani — pionirji tamkajšnje osnovne šole, pa bodo gostje šolarjev iz Vrhovcev.

Dobro leto in pol je minilo, odkar so predstavniki naše in lajkovške občine podpisali svečano listino o pobratenju. V tem času smo sicer izmenjali več obojestranskih obiskov, koristnih izkušenj pa tudi spodbudnih dogovorov o nadaljnjem gospodarskem sodelovanju. Tako se predstavniki Ljubljanskih mlekarn dogovarjajo o možnostih izgradnje velike mlekarne v Lajkovcu, delavci Elektromontaže o morebitni izgradnji manjšega obrata, Gradbeno podjetje Tehnika pa o proizvodnji gradbenega materiala kot tudi o zaposlovanju odvečne delovne sile v Lajkovcu. Sodelovanje s to bratsko občino pa bomo vsi skupaj seveda še razvijali in bogatili tudi s srečanji, ki nas povezujejo na kulturnem, športnem ali kakšnem drugem področju.

Ob priliki njihovega obiska jim zaželimo dobrodošlico in prijetno počutje.





## OBISKALI SMO GOSTITELJA LETOŠNJEGA OBČINSKEGA PRAZNIKA — KRAJEVNO SKUPNOST DOBROVA

# ŠOLA — SREDIŠČE ŽIVLJENJA

Krajevna skupnost Dobrova oziroma kraj Dobrova bo letos mesto, kjer bomo v občini Ljubljana Vič-Rudnik praznovali občinski praznik v spomin na ustanovitev OF. Področje Dobrove je znano tudi iz NOB, saj je veliko prebivalcev te krajevne skupnosti dalo življenja v času NOB, med njimi tudi narodni heroj Vlado Dolničar-Rudi. Na Dobrovi pa so v zadnjih letih naredili precej, posebej znani pa so postali, ko so uvedli v osnovni šoli celodnevno šolo kot ena prvih poskusnih šol v republici. Tudi sicer je Dobrova izredno zanimiva, po svoji raznolikosti, po položaju, saj sega v kemtijsko področje, obenem pa je to pravzaprav po zaposlenih prebivalcih v bistvu mestna krajevna skupnost, saj se prebivalci vozijo na delo v Ljubljano, ker v KS nimajo proizvodnih organizacij, če izvzamemo šole pred meseci priseljeno Žimnico. Kako utripuje delo in življenje v tej krajevni skupnosti, ki se po številu prebivalcev nenehno veča, smo se pogovarjali za našo običajno „okroglo mizo“.

O Dobrovi kot celoti, pa tudi posebnostih in podrobnostih je izčrpno pripovedoval predsednik sveta KS Dobrova ZVONIMIR TUŠAK. „Se vedno se prštevam med podeželske krajevne skupnosti, čeprav večina tukajšnjih prebivalcev dela v mestu. 2500 prebivalcev, kolikor jih šteje naša KS, prebiva v 12 naseljih, ki ležijo v dveh dolinah: v smeri Polhovega Gradca in Horjula. Ljudje se v našo KS nenehno doseljujejo, tako tisti, ki bežijo iz mesta kot tudi tisti, ki se približujejo mestu in prihajajo iz oddaljenejših krajev Polhograjskih Dolomitov. Voziti se v mesto na delo pa se praktično moramo, saj pri nas ni delovnih organizacij proizvodnega značaja. Pred meseci se je šele doselila v Podsmreko Žimnica, potem ko so jim v Ljubljani pogoreli proizvodni prostori. Vendar to seveda ne pomeni, da se bodo sedaj naši ljudje lahko tu zaposlovali, je pa to nedvomno koristno za našo skupnost.“

### Kar 10 odstotkov vseh črnih gradenj v občini je na Dobrovi

Značilnost naše KS so črne gradnje. Žalostno, vendar resnično. Na našem področju jih imamo kar 160, to je deset odstotkov vseh črnih gradenj v občini. Kot ocenjujemo, leži krivda za črne gradnje predvsem v prepočasni urbanizaciji in obdelavi zazidalnih navarstev, pa tudi prevelikega povpraševanja. Preveliko povpraševanje pa je povzročilo še drugo posledico: razprodajo zemljišč izven načrtov. Zemljišča so lastniki prodajali kar tako, potem pa so se spomnili, da je kmetijskih površin škoda.

Motiv črnograditeljev, da se odločijo za nezakonito gradnjo, pa je tudi to, da se želijo na tak način vsaj v začetku otresti nemajhnih davkov. Zato nastajajo potem posebni problemi, posebej zaradi izgradnje infrastrukture. Tu nastanejo problemi cest, otroškega varstva in trgovin. Kraji zahtevajo, naj bi KS pobrala prispevke tudi od črnograditeljev, vendar za to nimamo nikakršnih možnosti.

Zaradi neurejene gradnje so nastala naselja raztegnjena in raztresena, veliko področje je redko naseljeno. To je škoda,“ poudarja Zvonimir Tušak.

„Ta raztegnjenost povzroča tudi velike težave za komunalno ureditev. Z dobro voljo krajanov pa smo uspeli že veliko rešiti,“ je še povedal Zvonimir Tušak. Takšno veliko KS je le težko uspešno „upravljati“ iz središča, saj v centru ne poznajo tako dobro problemov, ki kažejo posamezna naselja. Zato so se na Dobrovi odločili in organizirali devet vaških skupnosti. Od tedaj je očiten porast aktivnosti. Zvonimir Tušak: „Ljudje so že videli, da bodo imeli le, kar bodo sami naredili. KS ne more rešiti problemov, lahko pa jih pomaga razreševati.“

Dobrovčani so v zadnjih letih naredili veliko. Vaščani so večkrat sami kopali, prevažali itn. Obnovili so tako nizkonapetostno omrežje, transformatorje v posameznih krajih, ponekod vodovod, kanalizacijo, vrte, itn. S to aktivnostjo na povsem „praktičnih“ področjih pa so dosegli tudi visoko stopnjo politične aktivnosti. Primer zelo aktivne vasi je Šujica.

### Povezanost šole in krajevne skupnosti izredno uspešna

Lani pa so Dobrovčani začeli z izredno pomembno akcijo. Šola, ki je nova, uporablja zunanje prostore, to je ustrezna igrišča, ki pa jih istočasno koristijo tudi kraji. Torej dve muhi na en mah. Odločili so se zgraditi športni park. Osnovno vprašanje je bil seveda denar. Dobrovčani so prosili vse delovne organizacije, kjer so zaposleni njihovi kraji, za prispevek. Sami pa so izkopali zemljo in to kar 8 000 kubikov.

„Šole na Dobrovi si ne zamišljamo le kot šolo, kot vzgojno ustanovo za šoloobvezne, temveč tudi kot kulturno družbeno središče v KS. Zato tudi nismo nikoli ločevali šole od KS, temveč ju tesno povezovali in to je rodilo že številne pozitivne rezultate,“ pravi predsednik sveta KS.

Na Dobrovi pa imajo še številne potrebe: komunalne, kulturne, telesno kulturne... Veliko pričakujejo od mladih, ki naj bi razvili dalje že podane osnovne pogoje. Veliko si obetajo tudi od pred mesecem dni ustanovljenega športnega društva.

„Srednjeročnega plana ne bomo mogli speljati sami,“ je pojasnil Tušak. „Računamo na pomoč SIS in na rešitev vprašanja financiranja krajevnih skupnosti. Upamo, da bo uresničeno ustavno določilo, da naj delovne organizacije dajejo denar tisti KS, kjer njeni delavci živijo. To, da nimamo gospodarskih organizacij, je problem, saj delovna organizacija lahko marsikaj da. To pomanjkanje smo občutili pri zbiranju denarja za igrišče, saj nismo pred gradnjo dobili nič. Menimo tudi, da naj bi šlo iz proračunskih sredstev več denarja za infrastrukturo.“

Na Dobrovi ugotavljajo, da bi bilo mnogo manj narejenega, če ne bi imeli tako predanih delavcev. Če ne bi imeli teh, tudi ne bi mogli tako smelo startati s srednjeročnim planom.

„Določeni problemi pa pri nas nastajajo,“ meni predsednik sveta, „tudi zaradi ‚mešanja‘ prebivalstva. Ko se nov prebivalec doseli, je zaposlen z reševanjem svojih eksistenčnih problemov, to je streho nad glavo in se lahko šele potem politično aktivira. Ponekod pri nas pa se pojavlja tudi še konservativna staroselska miselnost, da ne govorim o posameznih naseljih na našem področju, ki nimajo čiste zgodovine v času NOB. Na srečo pa smo imeli tu tudi tako svetle like kot je bil narodni heroj Vlado Dolničar.“

### Ceste, ceste...

In kakšen vrstni red problemov imajo Dobrovčani? Na prvem mestu je razširitev pokopališča, sledi nova cesta do nove osnovne šole, potem kanalizacija, obnova dela električnega omrežja za Graben in Razole z dvema trafostojama, gasilski dom v Podsmreki, javna razsvetljava v Šujici, vprašanje mostov...

Od širše družbene skupnosti pričakujejo na Dobrovi regulacijo Gradaščice, ki odnaša zemljo in s tem povzroča veliko škodo. „Milijon vložiti v regulacijo voda v Polhograjskih Dolomitih pomeni privarčevati v Ljubljani deset milijonov, kolikor je škoda zaradi zemlje, ki jo voda prinaša v kanalizacijo,“ pravi predsednik KS Tušak. Prav nemožna pa je tudi cesta

od Dobrove do Ljubljane. Po njej se dnevno vozi 6000 ljudi. Na cesti so le še ponekod vidni ostanki asfalta. To je grozno, ugotavljajo Dobrovčani in vsi, ki morajo s tega področja v Ljubljano. Imeli so tudi že avtobus z Dobrove v Ljubljano preko Podsmreke, pa so ga odpovedali zaradi slabe ceste. Podjetje ni hotelo uničevati avtobusov na slabi in luknjasti cesti.

Dobrovčani pričakujejo tudi obnovitev občinske ceste Stranska vas - Dobrova - Razori - Podsmreka - Tržaška cesta. Ta cesta je namreč že nemožne obremenjena zaradi asfaltne baze v Podutiku. Nov most v Peklu je tudi že davno načrtovan, vendar očitno čakajo na nesrečo, da ga bodo popravili. Potniki pa morajo včasih izstopiti iz avtobusa in peš preko mostu, ker bi bil avtobus pretežak. Z avtobusi pa imajo menda kar lepe težave, ker se menda sploh ne držijo voznega reda.

Po komunalni ureditvi so Dobrovčani na boljšem kot na podeželju in na slabšem kot v mestu. Manjka pa jim še marsikaj, npr. tudi gostilna. Zato se Dobrovčani šalijo, da pri njih alkoholiki težko žive.

### Pomladiti vrste Zveze komunistov

Dobrovska aktivnost je očitna. In kako je na družbenopolitičnem področju? Najprej je spregovoril

ing. FRANC ZADNIKAR, predsednik krajevne konference SZDL. „Naš program je program vseh organizacij v naši KS. Z vsemi dobro sodelujemo, posebej pa je bila naša aktivnost očitna pri akciji za samoprispevek za šolstvo. Bili smo na konici najboljših rezultatov v Ljubljani. Reorganizacija je očitna pri aktivnosti, vendar še vedno nismo zadovoljni s posameznimi vaškimi skupnostmi. V Hruševem in Selu so težave zaradi starosti prebivalstva. Dejavnost smo osredotočili okoli šole in marsikaj že pove, da smo za igrišče uspeli pridobiti ljudi, da so opravili kar 15000 prostovoljnih delovnih ur.“

TONE POTOČNIK, sekretar osnovne organizacije ZK: „Sama organizacija Dobrova šteje le 20 članov, živi pa tukaj okoli 50 članov ZK, ki sodelujejo tudi na terenu, čeprav so povezani v delovnih organizacijah. Pri nas vključeni člani so večinoma starejši. Organizacijo skušamo pomladiti in zato polagamo veliko pozornost na delo z mladino. Na predlog ZSMS smo sprejeli tri nove člane. Ne želimo kampanjskega sprejemanja, temveč kadrovske preverjeno. Mladini dajemo priliko za delo in je ne kritiziramo, kot to ponekod počno. Rezultati so zato vidni. Organizirali bomo aktivne ZK po vaških skupnostih. To nam bo olajšalo delo in tudi kadrovanje. Odločili smo se za večjo odprtost osnovne organizacije in čili smo opravili z odnosom, ki je bil včasih v preteklosti prav sektaški do mladih. Zaradi takšnega odnosa v preteklosti je bil večkrat problem mladih, ko so končali osnovno šolo in se je izgubil pozitiven vpliv.“

„Organizacija ZKB na našem področju šteje 140 članov,“ je povedal JOŽE KOMAT, tajnik organizacije ZKB Dobrova. „22 naših prebivalcev je bilo med vojno ustreljenih, 77 pa jih je umrlo v internaciji. Danes delamo v tesni povezavi s KS. Delamo povsod, kjer le moremo. Zlasti skušamo biti aktivni pri razreševanju socialnih problemov članov ZKB, organiziramo pa tudi pomoč bolnim, izlete in se zavzemamo za spomenike. Dolgo smo se borili za spomenik na Šujici. Naša ideja in pobuda je bila tudi gradnja spominskega doma na Ključu, kar pa je žal padlo v vodo. Od občinskega odbora ZKB pričakujemo vsaj spominsko ploščo za Ključ. Z osnovnošolsko mladino pa smo skupaj prevzeli skrb za spomenike na našem področju.“

### Uspešni mladi

Organizacija ZSMS Dobrova šteje 75 članov. „Lani zastavljene program smo uresničili in bili tudi v občinskem merilu drugi po delovanju. Delo pa je sedaj nekaj časa malce stagniralo, ker nimamo prostorov. Radi bi klub,“ je povedala OLGA KOSMAČ, predsednica aktivna ZSMS. „Lani smo izdajali glasilo Hudo-urnik. Radi bi vključili še več mladih, saj jih še nekaj deset ne sodeluje. Organiziramo skupaj z OZK tudi izobraževanje in tudi drugod povsod sodelujemo, od športnega društva do KUD.“

„Organizacija ZRVS presega meje KS,“ pravi MARKO ZDEŠAR, predsednik krajevne organizacije ZRVS, „saj vključujemo ljudi iz štirih KS. 120 članov šteje organizacija, med njimi je 12 članov ZK. Formiramo aktiv ZK. Naši člani so aktivni. Letos bomo reorganizirali organizacijo na tri dele: Horjul, Polhov Gradec in Dobrova. Člane s Črnega vrha bomo vključili v eno od teh.“

VERA BOZOVIČAR, predsednica KUD Dobrova: „Imamo staro tradicijo, vendar se doseljevanje odraža tudi pri KUD. Igralci imajo uspehe in skušamo se čim bolj povezati z ZKPO. Potrebujemo mentorje za mlade kadre. Skušamo pritegniti čim več mladih ljudi. Sedaj smo ustanovili tudi folklorno skupino. Vsaj eno delo postavimo letno na oder, vendar imamo težave, ker ni prostora in torej ni primernih pogojev za delo. Imamo pa aktivno knjižnico.“

„Športno društvo smo ustanovili šele v začetku marca letos,“ nam je povedal Marko Zdešar, predsednik športnega društva. „Imamo pet sekcij: karate, nogomet, košarko, rekreacijo in strelstvo. V tem letu bomo poskusili še s smučanjem, namiznim tenisom, kolesarstvom in atletiko. Problem je, ker nimamo ustreznega prostora. Veliko pa si obetamo od športnega parka.“

„Delegacija za občinsko skupščino deluje dobro in je vidna visoka stopnja odgovornosti. Je tudi dobra povezava s svetom KS, težave pa so včasih pri obveščanju,“ je povedal vodja delegacije PETER VRHUNC.

„Delegacija za SIS je nesrečno sestavljena, ker sta Dobrova in Horjul skupaj. Morala bi biti organizirana po teritorialnem principu kot splošna,“ meni Zvonimir Tušak.

### Množica gasilcev

Predsednik sektorja gasilcev DORE KOGOVŠEK: „Štiri društva so tu. Podsmreka in Brezje sta dobri, s Hruševim pa so težave. Sedaj bodo tam vzeli v roke mladi. Materialno je še kar, na Dobrovi pa potrebujemo nujno prostor. Želimo nabaviti večje vozilo. Imamo 140 operativnih članov in tri mlade ekipe ter štiri pionirske desetine.“

FRANC MARKA, predstavnik Žimnice: „Letos smo šele prišli sem, bomo pa pomagali KS, kolikor bomo le mogli.“

„V osnovni šoli nimajo prostor le učenci, temveč vsi, ki želijo biti aktivni,“ je poudaril ravnatelj osnovne šole Dobrova FRANC MALOVRH. „Z novo šolo in organizacijo smo začeli z novim obdobjem v šolstvu in otroškem varstvu. Šola je družbeni center, kar mora tudi biti v takem naselju. K tej vlogi veliko prispeva koordinacijski odbor pri KK SZDL. Občani se zavajajo, da je dobro, če sta čim bolj šola in vrtec, ker so boljše startne možnosti učencev za nadaljnje šolanje. Organiziramo vrsto predavanj in interesnih dejavnosti in v šolski skupnosti navajamo učence že na delegatski sistem.“

Tekst in slike:

MILOVAN DIMITRIĆ



Na Dobrovi smo se pogovarjali o utripu KS v novi osnovni šoli v naslednjem sestavu: ing. Franc Zadnikar, predsednik krajevne konference SZDL, Peter Vrhunc, vodja delegacije za občinsko skupščino, Marko Zdešar, predsednik odbora ZRVS in športnega društva, Tone Potočnik, sekretar OZK, Olga Kosmač, predsednica aktivna ZSMS, Franc Malovrh, ravnatelj osnovne šole, Zvonimir Tušak, predsednik sveta KS, Dore Kogovšek, predsednik sektorja gasilcev, Vera Bozovičar, predsednica KUD, Jože Komat, tajnik KO ZKB in Franc Marka, predstavnik Žimnice.



## OB TRIDESETLETNICI MLADINSKIH DELOVNIH AKCIJ

DRUŽILI SO JIH  
DELO, MLADOST  
PESEM...

Letos, ko minevajo tri desetletja od prve zvezne akcije, smo se spomnili tudi na brigade, spomnili smo se na njihove osnovne nosilce — brigadirje. Obiskala sem jih več kot vam jih predstavljam. Toda tudi pogumnim brigadirjem so pustila sledove ta tri desetletja in njihovo življenje je postalo del našega vsakdanjega dne.

Veseli, zadovoljni in ožgani  
brigadirji

Postaja prometne milice na Viču je bila slučajno prazna, tudi telefon ni bil preveč nadelžen, tako da sva se z Jožetom Lepičnikom pogovorila kar med službenim časom. Najprej mi je pripovedoval, kako je moral zbrati trideset brigadirjev za progno Brčko-Banoviči.

Vsi so se bali oditi v brigado in ko se je odločil eden, jih je bilo kmalu petintrideset.

„Že od doma in iz vojne

smo bili navajeni težkega dela, zato nam delo ni povzročalo prevelikih težav. Nekateri smo bili iz rudarskih krajev in smo se razumeli na kopanje jarkov in tunelov in si s tem olajšali delo. Težje je bilo s hrano, ni je bilo veliko, nismo smeli uživati sadja, ker so nekateri pili nanj vodo. Poleg tega pa smo morali še stalno držati stražo, kajti ni bilo še povsem čisto. Kljub napornemu delu smo organizirali vrsto športnih tekmovanj, ki so bila bolj bedna zaradi pomanjkanja rekvizitov. Imeli pa smo tudi pevski zbor in smo nastopali na radiu — Zenica“.

„Leto dni pozneje ste bili zopet na progni, tokrat Šamac-Sarajevo. Čeprav ste že prvič občutili težko delo, vas je zvalo še drugič. Zakaj predvsem ste odšli, še enkrat?“

„Ko smo se prvič vrnili z delovne akcije, smo doživeli svečan sprejem, bili smo veseli, za zadovoljni, vsi ožgani od sonca,

da so nas ljudje kar občudovali. Pozneje so bile objavljene še fotografije in razvedela se je resnica o delovnih brigadah, tako, da drugič ni bilo problema zbrati dovolj brigadirjev.“

Klepet se je razpletel in na dan so prišli tisti spomini, ki se začno „nikoli ne bom pozabil“. Tovarišu Jožetu ne bo ušlo iz spomina, kako so popravili nekemu kmetu vodnjak

„Leta 1949, ko smo gradili cesto Zagreb-Beograd, sem bil pri vojaki, pred odhodom brigade, ko so imeli premalo samokolnic in so morali preplaviti Bosno, jih vzeli sosednji brigadi, po vodi pretihotapiti na sosednji breg in naslednji dan oddati pravo število. Pa še so nagajali ti fantje, predvsem so se jim zdeli nenavadni muslim-



Jože Lepičnik

anski običaji. Mladostna razigranost, delo in pesem so jih držali pokonci tudi v najtežjih trenutkih, ko so jim že pohajale moči in vseeno je bilo lepo. Moj sogovornik bi šel še v brigado.

„Prijateljstvo, disciplina, skromnost in kulturno življenje, ki se goje v brigadi so vrline, ki bi jih morali imeti mladi ljudje. Nekateri jih imajo in njihovo delo spremljam preko tiska, radia in televizije. Rad bi pa še enkrat videl pravo življenje brigade, njen organizacijski stroj in delo.“

## Stalno smo tekmovali

Na Ig sem šla za namenom, da dobim brigadirko-veteranko, ni je bilo doma. V Velikih Laščah se mi je zgodilo isto. Potem pa me je golo naključje oziroma



Alojz Rigler

sin ALOJZA RIGLERJA pripeljal do pogovora z drugim brigadirjem.

„Leta 1949, ko smo gradili cesto Zagreb-Beograd, sem bil pri vojaki. Zbirali so brigadirje prostovoljce za akcijo in sam sem se prijavil za dvomesečno življenje v brigadi. Delali smo nadvoz pri Gramočniku blizu Slavonskega Broda. Naša brigada je kopala zemljo nad traso v hribih in jo nalagala na vagončke. Bili smo organizirani po pet in pet, trije smo nakladali, dva pa raztovarjala. Ko smo naložili, smo morali zavirati kompozicijo s koli. Paziti si moral, da si hitro nakopal zemljo, jo naložil, dobro založil in zaviral. Imeti si moral močno zavorno palico. To je bilo nekako tekmovanje in naša skupina je bila po 14 dneh predlagana za udarniško, ker smo bili vsak večer pohvaljeni.“

„Danes imajo brigade poleg dela še celo vrsto drugih dejavnosti, v prvih povojnih letih pa je bil poudarek le na delu. Koliko ur na dan ste delali?“

„Delali smo od 6. ure zjutraj do kosila, po kosilu je bilo dve uri počitka in potem do 6. ure zvečer zopet delo. Delo je bilo vse ročno in tisti, ki niso pravilno delali z orodjem, so imeli krvave žulje, odšli so v bolnico in njihovo odsotnost smo morali nadoknaditi ostali.“

Kadar pa je prišla ponoči pošiljka cementa, smo ga morali znesti čez progno v skladišče in zjutraj zopet na delo. Paziti si moral, da se ti ni strgala vreča, ker se je cement razsul po tebi in prepojil z znojem, tako da si se skoro zacementiral in si bil ves hrastav. Vreče smo nosili zelo hitro, včasih tudi po dve, ker se je stalno tekmovalo, kdo bo prvi.“

V nasprotju s prvimi brigadami je bilo tokrat dovolj hrane in še dobra je bila povrhu. Prati tako je bila sama organizacija brigade že boljša. Brigadirke so prale perilo, pa tudi delale so na delovišču in oba sogovornika sta jih pohvalila, da so bile pridne in vztrajne, posebno kadar se je šlo za udarnišvo. Sicer pa so živele v drugem taboru in so se videli le na tabornih ognjih, danes se je tudi to spreminilo.

„Današnja organizacija brigad se mi zdi boljša. Prav je, da mladi zahtevajo določene stvari, vendar naj tudi dokažejo sposobnost nekatere stvari izvesti. Prav v brigadah se navadijo tovarištva, skupnega dela, izbije se jim sebičnost, kujejo se ljudje, njihov značaj in kolektivnost do dela. Tudi mi smo bili nesramni in smo kradi lu benice, v taboru pa smo jih delili.“

Tekst in slika  
MINKA SKUBIČ

## V ELEKTROMONTAŽI OB JUBILEJU NOVA PROIZVODNA HALA

SAMO DELO JE  
POGOJ ZA USPEH

Elektromontaža slavi letos pravzaprav dva velika dogodka: slavili bodo selitev v novo tovarno in 20. obletnico obstoja podjetja. Če bi bili kronološko natančni bi sicer ugotovili, da je 20-letnica pravzaprav prihodnje leto, vendar so se v Elektromontaži odločili skupaj proslaviti oba velika dogodka. O Elektromontaži je slišati vedno le vse najboljše. To podjetje, ki ni nikakršen gigant, je namreč prav vzorno tako po gospodarjenju, kot po medsebojnih odnosih, reševanju stanovanjskih vprašanj, posluhu za širšo družbeno skupnost, skratka res po vsem. Če bi bilo v naši družbi veliko takšnih podjetij, ne bi bilo potrebno stabilizirati gospodarstva. V Elektromontaži se namreč že ves čas obstoja vedejo stabilizacijsko. Zato dosejajo tudi takšne zavirljive rezultate. Kje ste še videli delovno organizacijo, ki sama brez kreditov zgradi novo tovarno, ki je vredna storo milijardo in pol? To je Elektromontaža.

Direktor Elektromontaže je JOŽE OREŠKOVIČ, človek, ki jo vodi že od začetka in ki je dobil že številna priznanja za dobro in vzorno gospodarjenje. „Delati je treba, to je naše osnovno pravilo. Pametno gospodariti in varčevati. Potem so uspehi tu,“ pravi Jože Oreškovič. „Po teh pravilih dela naš kolektiv kot celota. Naša enotnost je tudi naš uspeh.“

Elektromontaža ustvarja skoraj 50 milijonov celotnega dohodka. To je kar precej za sto zaposlenih. Obenem pa nimamo slabih osebnih dohodkov. Poprečni osebni dohodek je 3308 din, vendar je to osnova. Ob obračunu je v kuvertah

včasih tudi nekaj tisočakov več.

Elektromontaža je ustvarjala dohodek doslej v glavnem z instalacijami za elektriko in električnimi omarami v velikih poslovnih ali proizvodnih objektih. Tako smo opremili npr. Avtotehniko stavbo, številne hotele, poslovno parkirno hišo v Ljubljani itn. Bili smo tudi v Libiji, kjer smo opremili bolnico, sedaj pa se pripravljamo za Irak. Imamo poslovno tehnično sodelovanje s Tehniko in se vključujemo z instaliranjem napeljav v njihovih proizvodnih objektih. Tako je naš zaslužek večkrat tudi odvisen od tega, kako se glavni nosilec pogodi. Sedaj načrtujemo tudi montiranje v Demokratični republiki Nemčiji, vendar s tem še ne bo letos nič, ker gradnja tovarne tam še ni odobrena. V okviru Tehnike praktično izvažamo material in delo.

Zaradi novih ukrepov v gospodarstvu pa se bomo sedaj morali za nekaj časa preusmeriti v stanovanjsko gradnjo in tam opremljati.“

So vas novi ukrepi prizadeli?

„Nas sploh ne, saj smo že doslej vedno redno plačevali. Za nas bo boljše, ker smo sedaj morali čakati na plačilo včasih tudi po pol leta. Mi smo imeli denar za sprotne plačevanje, kljub temu, da smo gradili novo tovarno in to brez kreditov. Kratkoročno posojilo treh milijonov smo dobili od našega partnerja Tehnike, vendar smo polovico že vrnili, pol pa bomo do decembra,“ pravi Jože Oreškovič.

In kaj bo prinesla nova tovarna?

„Sedaj se stiskamo na 430 kvadratnih metrih. Zakaj ne bi imela končno tudi enkrat obrtna dejavnost spodobnih prostorov. V novi tovarni za bencinsko črpalko na Tržaški cesti bomo imeli šestkrat več prostora, saj je 2500 kvadratnih metrov površine. V novi tovarni bomo širili delavniške izdelke, kar smo doslej naročali pri kooperantih, organizirali pa bomo tudi samostojno projektivo. Širili bomo tudi ključavničarstvo. Do leta 1980 bomo tudi povečali število zaposlenih na 160.“

In kako je z družbenopolitičnim in samoupravnim življenjem v tovarni?

Predsednik zbora delovnih ljudi je VINKO BRICELJ. „Sestanke imamo redno, največkrat takrat, ko so plače. Tedaj namreč pridejo v Ljubljano vsi monterji, ki delajo po celi Sloveniji. Drugače ne moremo dobiti skupaj vseh zaposlenih. Sestanki so izključno popoldne in udeležba, to se moramo pohvaliti, je kar dobra. Običajno je udeležba popoldne in torej

sestanke delavskega sveta izključno popoldne. To je že naša stara navada. Nikoli ne čakamo, da bomo kaj dobili, temveč delamo. Sami rešujemo in zbiramo denar. Tako smo zbrali tudi za novo tovarno.“

V našem delavskem svetu je prav veselje delati. Smo manjši in to je morda tudi malce vzrok, saj so vsi dobro seznanjeni z vsem. Poznavanje celotne tovarne zagotavlja enakomeren razvoj in lažje delo. Pri nas smo kljub varčnosti, ki smo

bomo dosegli z novo tovarno, za dvig osebnih dohodkov na osnovi dela in sploh za dvig standarda.

Veliko smo naredili na področju reševanja stanovanjske problematike. Mislim, da je v kolektivu le pet primerov, da so ljudje brez ustreznega stanovanja, to predvsem tisti, ki niso dolgo v kolektivu.

Doslej smo reševali stanovanjske probleme pretežno s krediti za stanovanja ali gradnjo. Sedaj pa bomo uredili samski dom s 25 ležišči. Tako bomo stanovanjske probleme zagotovo rešili. Stanovanjsko problematiko smo tudi doslej reševali tekoče, kar se vidi. Vsako leto smo poskrbeli nekaj zaposlenim kredit,“ pravi Jože Cigoj.

„Naša organizacija se kadrovske krepki, posebej v zadnjem času,“ je povedal sekretar osnovne organizacije ZK FRANC MEDIJA. „Na novo smo sprejeli štiri nove člane, kar je za nas precej, saj smo majhen kolektiv in majhna osnovna organizacija po številu. Po odstotkih včlanjenih delavcev pa smo kar v redu. V ZK je včlanjenih 15 odstotkov zaposlenih. V ZK smo sprejemali preko ZSMS, na osnovi predlogov aktivna. Smo pa proti kampanjskemu sprejemanju, tako da se nismo odločili še za več sprejemov, čeprav bi bilo kandidatov lahko več.“

V podjetju sledimo vsem dogajanjem in smo povsod prisotni. Naši člani so v vseh organizacijah. Razpravljali smo tudi o sklepih 5. seje CK ZKS in sklenili, da morajo sklepi zaživeti. Povečali smo odgovornost. Člani ZK pa moramo imeti tudi vreden delež pri stabilizaciji. Vsi naši člani se udeležujejo tudi v drugih družbenopolitičnih organizacijah in potem tam skrbje za izvajanje načel ZK.

Veliko smo govorili tudi o informiranju, čeprav je v našem kolektivu dobro. Da bi bila

informiranost čimboljša, izdajamo tudi že tretje leto interno glasilo.“

O delu osnovne organizacije ZSMS smo se pogovarjali s predsednikom aktivna METKO ŽAGAR. „Naša organizacija je v tovarni še zelo mlada. Organizirali smo se pred dvema letoma, lani pa je organizacija zaživela v polni meri. Ugotovljamo, da so naši člani zelo aktivni, posebej kar zadeva konkretne akcije. Naših 25 članov je sodelovalo s prostovoljnimi delom tudi pri gradnji nove tovarne. Formirali smo delovno brigado in smo udarniško napeljavali elektriko.“

S sestanki pa je pri nas malce težje. Imamo delo predvsem na terenu in so tako zaposleni razkropljeni po celotni Sloveniji. Kljub temu pa ugotovljamo, da smo v primerjavi z drugimi aktivni kar dobri.“

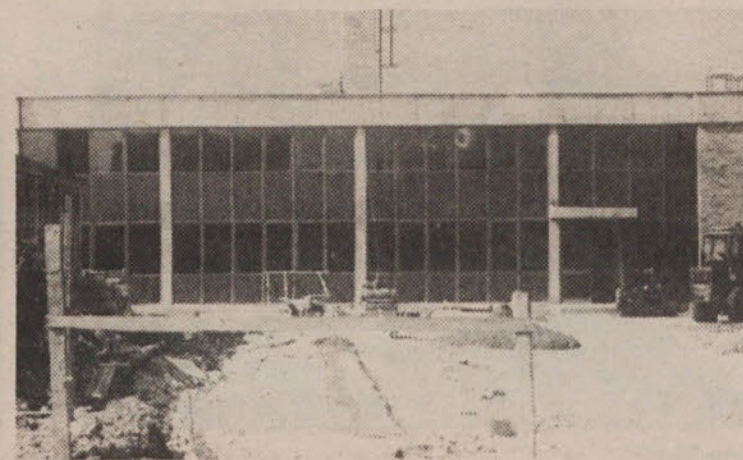
Trenutno šteje naš aktiv 25 članov. Prizadevamo pa si, da bi tudi vse ostale mlade vključili. Na novo zaposlene bomo vključevali sproti v aktiv. Tudi z OK ZSMS sodelujemo dobro.“

Naši člani so lani sodelovali tudi v delovni akciji na Kozjanskem, skupaj z Ilirijo imamo športna tekmovanja, pa tudi izobraževalno političnih predavanj smo imeli nekaj. Nekaj članov smo poslali tudi na seminarje in dva naša člana sta v politični šoli. Precej mladih pa se tudi dodatno izobražuje na delovodski šoli in srednji tele nični šoli. Ti imajo polno podporo. Dobivajo šolnino in izredne dopuste.“

Ugotavljamo, da mladi ču timo s tovarno in živimo z njo. Navdušeni smo nad razvojem,“ ugotavlja Metka Žagar.

Ob slavlju Elektromontaže jim lahko zaželimo tudi v bodoče uspešno gospodarjenje in razvijanje dobrih odnosov. Naj bo to čestitka temu marljivemu kolektivu.

Tekst in fotografije  
MILOVAN DIMITRIČ



Zadnja dela na novem objektu Elektromontaže

izven delovnega časa okoli 90-odstotna. Smo zelo kompakten kolektiv. Mislim, da smo enotni in zato tudi uspevamo. Za zbor delovnih ljudi se trudimo tudi vedno pripraviti tako zanimiv dnevni red, da pridejo vsi tudi z zanimanjem in sodelujejo, ne prihajajo le zaradi obveznosti, ki jo čutijo. Obravnavamo gospodarski položaj, zaključne račune, sedaj smo gradnjo nove tovarne itn. Če podjetju ne gre dobro, so težave in veliko problemov, če pa gre, je potem vse največkrat povsem v redu.“

JOŽE CIGOJ je že dolga leta v Elektromontaži, tam od začetkov. Sedaj je predsednik delavskega sveta. „Povsod delamo in to se pozna. Tudi mi imamo

je vajeni, dali poseben poudarek s stabilizacijskim ukrepom. Zmanjšali smo npr. količino odpadkov. To je pomembno, saj je material pri nas drag. Če želimo gospodarstvo utrditi, bomo to storili le z delom, ne pa z dvigovanjem cen.“

V delavskem svetu pa malce pogrešamo besedo mladih. Premalo se oglašajo. Mladi imajo ideje, so polni elana in to je vedno dobro. Želimo si, da bi mladi intenzivneje sodelovali, se več oglašali. Bolj naj se spoznajo s problematiko, saj bodo oni vodili že čez nekaj let podjetje. Mladim skušamo pomagati, posebej preko aktivna ZSMS.“

Stremimo tudi za izboljšanjem delovnih pogojev, kar



Vinko Bricelj



Jože Cigoj



Franc Medija



Metka Žagar



Jože Oreškovič

# V ROJSTNI HIŠI CANKARJEVE MATERE

Vrzdenc - „Spomnim se na to vas, kadar sem zelo potr ali zelo bolan. Takrat se mi približa, kakor se časih razboleli in preplašeni duši približa smrt. Prešinila me je nekoč misel, iz teme globočine, iz bolesti je bila segla, da bom ob tisti uri, ko se bo treba napraviti na zadnjo pot, ugledal s slamo krito kočo, kjer se je rodila moja mati, ugledal tudi še njeno zibko, z rdečimi srci pomalano; in videl drobnega otroka v predolgem zelenem krilcu, njegove prve nebogljene korake, slišal njegov tenki smeh, njegove jeccljajoče, napol razumljive besede... in da bodo vsenaokoli, kakor cvetice na polju, cvetele bele misli srca, ki še ni bilo ranjeno od spoznanja“.

Opojne Cankarjeve besede so mi kot čarobna melodija zvenele v

ušesih, ko sem jo tisto zgodnjepomladansko popoldne primahal k Rožmanovemu mlinu na Vrzdencu.

Pod nevisoko, z redkim grmovjem poraščeno golico, se mi je prikazala samotna kmečka hiša, obdana z visokoraslim drevjem, žuborečim potočkom in gomilo snega, ki se je nakopičil na skromnem dvorišču.

Tu se je torej rodila Neža Pivk - Cankarjeva mati, sem se zastrmel v sivobelo spominsko ploščo, ki sem jo zapazil na steni pri vratih.

Na žici nad hišo se je radovedno pozibavala grlica, kakor bi se hotela prepričati, kateri nepridiprav ji je prišel takole kalit njen spokojni mir.

Moje misli pa so bile tedaj že drugod - tam v letu 1843, ko je

siromašnemu ledinskemu mlinarju Martinu Pivku in vrzdenški babici in dninarki Micki Sedej privekala na svet mala Nežka.

Nihče ni mogel tedaj predvideti njene življenjske poti, nikomur se še sanjalo ni, kako zelo bo nekoč njena usoda povezana z razvojem slovenske kulture.

Ko je bilo Nežki štiri leta, se ji je pri dclu smrtno ponesečil oče. Tedaj se je morala mati hočeš nočeš s štirimi otroki preseliti k sorodnikom v vas. Tu je preživljala svojo družino z dninarstvom in babičevanjem, narkar se je okrog leta 1855 preselila na Vrhniko. Vendar pa zaslužek tudi tam ni bil kaj prida boljši - življenje je bilo prav tako trdo in bedno kot na Vrzdencu. Za šolanje otrok ni bilo možnosti, zato se ti povečini -

med njimi tudi Neža - niso nikoli naučili pisati.

Neža Pivk je napolnila 24 let, ko se je omožila z vrhniškim krojačem Jožetom Cankarjem. Vendar pa ji je tudi to življenje prineslo več bridkosti kot sreče. S skromnimi krojaškimi dohodki sta se prebijala skozi življenje siromašnega trškega proletariata in skupaj delila svojo polbajtarsko milost in nemilost.

Rodilo se jima je dvanajst otrok, med katerimi štirim ni bilo usojeno dolgo živeti. Osmi po vrsti je bil „cmeravi“ Ivan (tudi Janez), kate-rega usoda mu je že prav kmalu namenila izjemno darovito pisateljsko življenje.

Minila so leta. Zdaj se nam o skromni Neži Pivk približa nova podoba - podoba, kakršno nam je

približal pisatelj, ki je znal vse svoje srce in bolečine zlititi v čarobne besede.

Pred neveliko domačijo na vrhniškem Klancu sedi postarana ženica, sključena in upadlih lic ter koprneče strmi v daljavo. Njene misli poslednjič hite tja proti vrzdenškim gričem, k senožetim in njavam, kjer se je nekoč pričela pretakati njena kmečka kri in je vznikla njena neizmerna ljubezen do rodne zemlje.

Toda v njenem srcu je rana in bol in nad njo smrt, ki ji veleva, da ne bo nikoli več uzrla tistih prelepih poljan ter senožeti; nikdar več ne bo videla rodnega Vrzdencu, pa s slamo krite kočje pod šumečimi gozdovi in z rdečimi srci popleskane zibelke, v kateri je ugledala luč dneva.

Umrla je brez solza, z blaženim smehljajem na ustnicah. Vendar pa je njen lepi mirni obraz do zadnjega izpovedoval veliko dobroto, ki jo je poklanjala bližnjim in njeno neizmerno ljubezen do svojega rodne kraja.

Nočilo se je že, ko sem zapuščal Rožmanov mlin na Vrzdencu. Grlica se je že zdavnaj izgubila nekje v temnih gozdovih, le potoček ob hiši je še živahno žuborel prek travnih plasin. Skrivnostno in nenavadno otožno je žuborel tisti večer in zdelo se mi je, kot da bi mi rad tudi on povedal svojo zgodbo o življenju kraj njegovih bregov in o mali skromni deklici, ki je postala Cankarjeva mati.

BRANKO VRHOVEC



## SPOMIN NA CANKARJA BO ŠE DOLGO ŽIVEL MED NAMI

Le še dobrih štirinajst dni nas loči od osrednje proslave 100-letnice rojstva našega velikega pisatelja in rodoljuba Ivana Cankarja. Pravzaprav smo vse letošnje leto posvetili počastitvi njegovega življenja in dela, ki ima po svoji širini in vrhunskih umetniških vrednotah izjemno mesto v slovenski kulturni dediščini.

Za skromno besedo in mnenje ob tem velikem jubileju in o Cankarju kot pisatelju, rodoljubu in humanistu, smo naprosili tudi občane krajevne skupnosti Horjul. Dobili smo naslednje odgovore.

DUŠAN MAŠIČ, študent:

„Vsekakor je prav, da smo se spomnili tega pomembnega jubileja. Tako zlasti s postavitvami uspešnih Cankarjevih dramatskih del, kakor tudi z različnimi drugimi kulturnimi akcijami, ki označujejo njegovo življenje in delo. V našem kraju v ta namen pripravljamo krstno uprizoritev njegove dramatizirane novele „Kurent“ (Dušan je namreč član horjulske gledališke skupine), kakor še nekaj drugih zanimivih kulturnih prireditiv.“

Cankarja cenimo predvsem zaradi njegovega svojskega - cankarjevskega - pristopa k življenju pre-

prostega človeka. S tem nikakor ne mislim, da bi bil preprost v načinu literarnega izražanja - v tem pogledu je nedvomno zelo zahteven - pač pa v smislu razumevanja njegovih človeških idej in načel. Naj na primer navedem samo njegovo delo „Na Klancu“. V le-tem kar najbolj jasno in z izostrenim čutom za moralne vrednote razkriva temeljne človeške nravi in lastnosti, obenem pa dovršeno prikazuje tudi svojo neizmerno ljubezen do matere in domačije.

Cenim tudi njegove črtice, v katerih naravnost primora človeka-bralca, da se prične slednjič ozirati tudi nase, oziroma na svoj odnos do sočloveka. Pri tem moram še posebno poudariti izredno jasnost in integralnost njegovega črtičnega teksta.“

MOJCA LADIČ, učiteljica OŠ Horjul:

„Po mojem mnenju Cankarju posvečamo dovolj pozornosti. S tem mislim predvsem na pripravo osrednje proslave pri rojstni hiši njegove matere na Vrzdencu, kakor tudi na druge prireditve, s katerimi se spominjamo 100-letnice njegovega rojstva.“



Mojca Ladič

Drugače pa v Sloveniji kot matični domovini pisatelja, posvečamo premalo pozornosti njegovemu jubileju. To bi veljalo posebno za gledališča, ki ga nič kaj rada ne vključujejo v svoj program, pa tudi za druge javne medije.

Sama že dolgo z velikim zanimanjem prebiram njegove knjige, posebno črtice. Med slednjimi me je najbolj pritegnila njegova dovršena izpoved mladostnih doživetij in odnosa do svoje matere in domačije.

Ogledala sem si tudi film „Na Klancu“, ki so ga posneli pred leti. Za razliko od mnogih, ki so ga odklanjali, je meni kar ugajal in mislim, da je dovolj verodostojno tolmačil Cankarjevo literarno predlogo.“

POLONA MIKLAVČIČ, uslužbenka:

„Smatram, da smo v naši krajevni skupnosti premalo pozorni na ta veliki dogodek. Ne rečem, da kultura v kraju nima čedalje večjega pomena, vendar smo nedvomno storili le premalo za ta vseslovenski kulturni praznik.“

Seveda pa naš kraj ni edini. Cankarja -kljub njegovemu izjemnemu umetniškemu delu, ki ga je ustvaril, precej zanemarjajo tudi drugod, denimo na naših odrih ali na letošnjem Sterijinem pozorju, kjer so ga dobesedno zavrnil. Po mojem se ga je med vsemi javnimi občili še najresneje lotila naša televizija, ki nam je predstavila že več njegovih dramatskih del.“

Sicer pa sem svojčas najraje prebirala njegove črtice, kot je na primer „Skodelica kave“ ipd., v kateri nam uspelo podaja svoj odnos do matere in razgrinja krivico, ki jo človek dela žalim.“

KATI JERALA, učenka 5. razreda OŠ Horjul:

„Cankar je prav gotovo zaslužil,

da se ga spomnimo. V našem kraju (Vrzdencu) bomo že 25. aprila pridelili veliko spominsko proslavo, na kateri se bomo spomnili tudi njegove matere, ki je bila rojena prav v tem kraju. No, zanimivo je to, da sem sama vse do tretjega razreda živela v njeni rojstni hiši pri Rožmanu in lahko rečem, da sem se že zelo zgodaj zavedela njene pomembnosti. Prav zato radovedno sem se v našem kraju še posebno veselila.“

Ob proslavi bo naša šola s pomočjo Elektroneke izdala posebno brošuro za obiskovalce, ki bodo v tem času obiskovali Vrzdenc, mimo tega pa bo sodelovala tudi z recitacijami in z nastopom njenega pevskega zbora. Tudi sama pojem v tem zboru, poleg tega pa sem napisala že več spisov - nekaj tudi o Cankarju - ki so bili objavljeni v šolskem glasilu „Iskrice“ in v mladinski rubriki „Naše komune“ in „Ljubljanskega dnevnika“.

Od številnih Cankarjevih del so mi najbolj všeč njegove črtice, med temi posebno „Mater je zatajil“.

FRANC ČEPON, kmetovalec:

„Zadnja leta nisem kaj preveč na tekočem s kulturnim dogajanjem pri nas. Temu je precej kriva moja

starost, saj bom drugo leto napolnil že osemdeset let, a tudi časa nimam ravno največ (Franc namreč še vedno aktivno kmetuje). Tako razumljivo tudi Cankarjevega jubileja ne spremljam ravno najbolj pozornostno.“

Včasih sem z zanimanjem prebiral predvsem njegovo knjigo „Na Klancu“ in črtice kot na primer „Skodelica kave“ in podobne. Cankarjeve knjige so po mojem bolj za izobražene, šolane ljudi, kajti njegov način pisanja je preprostu človeku le bolj težko razumljiv. Podobno je tudi s filmi po njegovih delih, ki so zaradi modernih pristopov razumljivi le nekaterim.“

Cankar mi je med ostalim znan tudi po svojem sodelovanju z mnogimi slovenskimi in - če se ne motim - tudi nemškimi revijami in časopisi, v katerih je svojčas objavljaval svoje članke in črtice.“

MARKO KAVČIČ, uslužbenec: „Menim, da pri nas dajemo premalo poudarka temu jubileju. Če pogledam na primer samo naš kraj Šentjošt, ugotavljam, da je veliko občanov zanj vse premalo zainteresiranih, če ne sploh nepripravljenih, da ga dostojno praznujejo.“

Kljub temu pa smo nekaj ven-

darle naredili v tej smeri.

Moja žena, ki je knjižničarka v ljudski knjižnici Šentjošt, si na primer močno prizadeva, da bi bralci v čim večjem številu posegali po Cankarjevih knjigah, posebno mladina, ki žele spoznava njegove literarne vrednote.“

Za kulturni teden, ki bo ob otvoritvi novega kulturnega doma (29. novembra) pa naše KPD „Ivan Cankar“ pripravila niz zanimivih kulturnih prireditev, med drugimi uprizoritvev „Hlapca Jerneja in njegove pravice“ ter likovno razstavo šentjoških slikarjev-samorastnikov.“

Cankar je zame pisatelj, ki je znal nadvse dognano podati težo življenja v času, v katerem je živel in na svojski način prikazati tedanje družbene sloje, siromaštvo in značaje ljudi. Pri tem cenim posebno njegovega „Hlapca Jerneja in njegovo pravico“, ki - tako kot resnično marsikak Slovenec v tistem času - brezuspešno išče temeljno človeško pravico. Prav zato v Cankarju ne vidim zgolj izvrstnega pisatelja, ampak tudi velikega jasnovidca in preroka, ki je že v svojem času napovedal prihodnost slovenskega ljudstva.“

BRANKO VRHOVEC



Dušan Mašič



Polona Miklavčič



Kati Jerala



Marko Kavčič

# PREGLED PROSLAV IN PRIREDITEV V OKVIRU PRAZNOVANJA OBČINSKEGA PRAZNIKA OBČINE LJUBLJANA-VIČ RUDNIK, 35. OBLETNICE USTANOVITVE OF, 1. MAJA IN STOLETNIC CANKARJEVEGA ROJSTVA

**27. APRIL:** Ob 10. uri osrednja proslava občinskega praznika na Dobrovi (posvečena tudi 35. obletnici ustanovitve OF in praznovanju krajevnega praznika)  
**Program:** Otvoritev in pozdrav, slavnostni govor (spregovoril bo generalpolkovnik Ivan Dolničar) zaprisega mladinske teritorialne enote, podelitev občinskih nagrad in priznanj, podelitev srebrnih znakov OF. Kulturni program izvajajo: Godba milice pod vodstvom Rudolfa Hriberška, združeni pevski zbori ZKPO pod vodstvom prof. Cvetka Budkoviča, Silvij Božič in recitatorji.  
 Sledilo bo tovariško srečanje.

**29. APRIL:** Slavnostna razširjena seja občinskega sindikalnega sveta v počastitev praznika dela – 1. maja. Ob tej priložnosti bodo podeljena tudi srebrna priznanja sindikata.  
**30. APRIL:** Kresovanje na Rožniku, ki se bo tako kot vsako leto nadaljevalo še naslednji dan s tradicionalnim srečanjem delovnih ljudi našega mesta.

**8. MAJ:** Osrednja slovesna prireditev ob 100-letnici Cankarjevega rojstva v dvorani Tivoli.

**20. jubilejni Pohod** po poteh partizanske Ljubljane na 10.000 in 5.000 metrov.

**9. MAJ:** Tekmovalni program v okviru Pohoda po poteh partizanske Ljubljane. Tek prijateljsva

**10. MAJ:** Spominska proslava ob obletnici Cankarjevega rojstva na Vrhniku

Številne krajevne skupnosti in deiojne organizacije ter šole bodo prav tako v svojih okoljih pripravile proslave ob občinskem prazniku in 35. obletnici ustanovitve OF.

Udeležence letošnje občinske proslave na Dobrovi naj spomnimo, da bodo lahko kupili spominske skodelice in značke.

## Viški pionirji in njihov prispevek praznovanju letošnjih jubilejev

Letos ob praznovanju 35-letnice OF, 35-letnice izgnanstva in občinskega praznika je svet zveze pionirjev posvetil več pozornosti organizaciji raznih manifestacij in praznovanj. Torbice Kurirčkove pošte s pozdravi in čestitkami za rojstni dan tovariša Tita bo pot vodila po celotnem območju Vič-Rudnik. Z dolenske strani bodo pionirji ponesli torbico po krajevnih skupnostih Škofljica, Velike Lašče, Ig, Turjak, Želimlje, Golo, Zapotok. Notranje gorice, Preserje, Brezovica, Kolecija ter Rudnik. Pionirji osnovnih in podružničnih šol bodo tudi poskrbeli, da bodo pozdravi z željami varno prispeli na predajo pionirjem občine Center, in sicer v sredo 12. maja 1976 ob 12. uri pri osnovni šoli Oskar Kovačič.

S primorske strani pa bo torbica obšla krajevne skupnosti Horjul, Polhov Gradec, Črni vrh, Dobrova, kjer bo 14. maja organiziran v Žirovskem gradnem mitingu, na katerem bodo sodelovali borci NOV, predstavniki SLO, teritorialna zaščita, pohodne enote OK ZSMS ter pionirji omenjenih šol.

Po mitingu bo pošta nadaljevala pot po območju KS Vrhovci, Vič, Trnovo in pionirji osnovne šole Trnovo bodo prisostvovali zaključni slovesnosti, ki bo v Tivoliju.

## Srečanje mladih pevcev

13. in 14. aprila je bilo v Festivalni dvorani že tradicionalno „Srečanje mladih pevcev“ iz naše občine. Letos so na tej prireditvi pod imenom „Domovina pozdravljena iz veselega srca“ sodelovali otroški in mladinski pevski zbori osnovnih šol iz Velikih Lašč, Iga, Viča, Trnovega, Dobrovo, Škofljice, Polhovega Gradca, Oskarja Kovačiča in Brezovice, Horjula ter otroški zbori iz Bičevja in Rudnika.

## 10. APRILA NA STRELIŠČU OB DOLENJSKI CESTI

# OBČINSKO STRELSKO TEKMOVANJE V POČASTITEV OBČINSKEGA PRAZNIKA

Že tradicionalnega IV. strelskega tekmovanja, ki ga vsako leto organizira občinski zbor ZRVS, se je letos udeležilo 13 ekip iz OO ZRVS, 5 ekip iz OO ZSMS in 4 ekipe strelskih družin

- Uspeh tekmovanj – ekipno  
 Osnovne organizacije ZRVS:  
 1. Trnovo 209 krogov  
 2. Krim-Rudnik 173 krogov  
 3. Malči Belič 171 krogov
- Osnovne organizacije OO ZSMS  
 1. Polhov Gradec 123 krogov  
 2. Krim-Rudnik 106 krogov  
 3. Ig 102 kroga
- Strelske družine  
 1. „Bratov Gregorič“ 182 krogov  
 2. „IEVT“ 149 krogov  
 3. „Krim“ 132 krogov

- Najboljši posamezniki (po vrstah orožja) in organizacijah: OO ZRVS  
 1. Franc Zgonc, Velike Lašče in Bogdan Jež, Trnovo, 45 krogov od 50 možnih
- Vojaška pištola:  
 1. Zdravko Petrič, Krim, 48 krogov od 50 možnih  
 2. Ivan Ulčnik, Trnovo, 44 krogov od 50 možnih  
 3. Martin Golob, Krim-Rudnik, 43 krogov od 50 možnih
- Vojaška brzostrelka:  
 1. Anton Udovič (Milan Česnik) 39 krogov  
 2. Viktor Rus (Malči Belič) 37 krogov  
 3. MARKO Zdešar (Dobrova) 33 krogov
- Najboljši posamezniki iz OO ZSMS:  
 Vojaška puška – polavtomatska:  
 1. Dušan Mostar, Krim-Rudnik, 47 krogov od 50 možnih  
 2. Janez Založnik, Polhov Gradec, 45 krogov od 50 možnih  
 3. Igor Furlan, Malči Belič, 44 krogov od 50 možnih
- Vojaška pištola:  
 1. Janko Tavželj, Ig, 18 krogov  
 2. Cvetko Dolničar, Pol. Gradec 9 krogov  
 3. Drago Založnik, M. Belič, 8 krogov
- Vojaška brzostrelka:  
 1. Alfonz Škraber, Pol. Gradec, 20 krogov  
 2. Aleš Peršin, Trnovo, 18 krogov  
 3. Ciril Boškovič, Krim-Rudnik, 16 krogov
- Najboljši posamezniki iz strelskih družin:  
 Vojaška polavtomatska puška:  
 1. Dare Trekman „Bratov Gregorič“ 45 krogov  
 2. Miro Tulj „IEVT“ 42 krogov  
 3. Dušan Petek „IEVT“ 41 krogov
- Vojaška pištola:  
 1. Saša Dobrila „Bratov Gregorič“ 36 krogov in Kraljič Andrej „Krim“ 36 krogov  
 2. Bojan Podgornik „IEVT“ 33 krogov  
 3. Jože Humar „Krim“ 22 krogov
- Vojaška brzostrelka:  
 1. Nijaz Smajič „Bratov Gregorič“ 45 krogov  
 2. Ivo Hercog „IEVT“ 24 krogov  
 3. Ivan Horvat „Krim“ 22 krogov

### KULTURNI PROGRAM NA OSREDNJI PROSLAVI NA DOBROVI

RECITACIJE (ZBORNE IN POSAMEZNE)  
 Srečko KOSOVEL: RDEČI ATOM  
 B. BRECHT: HVALNICA KOMUNIZMU  
 Karel D. KAJUH: ZAKAJ NE NOSITE SVOJIH SRC V DLANEH  
 Karel D. KAJUH: ŠE POMNITE, TOVARIŠI

ZBORI POJEJO  
 KONJUH PLANINOM  
 KOMANDANT STANE  
 NAŠA ZEMLJA  
 DOMOVINA NAŠA JE SVOBODNA  
 SLOVENSKA PESEM

## IZOBESIMO ZASTAVE

Le še nekaj dni nas loči od praznovanja občinskega praznika 27. aprila in 35-letnice ustanovitve Osvobodilne fronte ter mednarodnega praznika dela 1. maja. Vsem tem slovesnostim pa smo vsi skupaj dolžni dati še posebno pozornost s tem, da okrasimo svoje okolje in da izobesimo zastave. Prav slednje je dolžnost nas vseh, zato vas bomo v teh vrsticah seznanili z odlokom Mestnega sveta Ljubljane z dne 4. junija 1968, ki nas tudi sedaj polno obvezuje.

Omenjeni odlok o spremembah in dopolnitvah odloka o ureditvi in načinu izobešanja zastav v Ljubljani zavezuje vse delovne in druge organizacije, stanovanjska podjetja, lastnike oziroma upravitelje zgradb in hišnike na območju Ljubljane, da so dolžni skrbeti, da na dan državnih, republiških in krajevnih praznikov, ob posebnih prilikah pa tudi na splošen poziv pristojnega organa – izobesijo državne in republiške zastave na poslovnih in stanovanjskih stavbah. Zastave je treba izobesiti na predvečer pred praznikom, odstraniti pa najpozneje v roku 24 ur, ko mine razlog, zaradi česar so bile izobešene. Delovna ali druga organizacija oziroma stanovanjsko podjetje se kaznuje z denarno kaznijo od 100 do 1.000 din, če ne poskrbi, da so ob zgoraj navedenih praznikih in posebnih prilikah izobešene državne in republiške zastave. Prav tako so z denarno kaznijo do 100 dinarjev kaznovani posamezniki.

Tudi letos bo za udeležence osrednje občinske proslave organiziran brezplačen prevoz do mesta praznovanja – to je do Dobrovo. Prevoz bo organiziran iz večjih krajev naše občine in izpred stavbe občinske skupščine. Podrobnejša navodila o urah odhoda lahko dobite v krajevnih skupnostih.

**23. do 27. APRIL:** Tradicionalni pohod mladinske pohodne enote VI. SNOUB Ljubo Šercer; v petek zbor na Turjaku, nato pohod preko Zapotoka, Mokerca, Krvave peči, Rakitne, Notranjih Goric do Dobrovo (27. aprila). Sodeluje okrog 200 mladincev.

**23. APRIL:** Otvoritev novih poslovnih prostorov in proslava 20. obletnice delovanja Elektromontaže, otvoritev ob 11. uri – otvoril bo predsednik skupščine občine Ljubljana Vič-Rudnik Vili Belič.  
 Ob 18. uri svečan sprejem, ki ga prireajo skupščina in družbenopolitične organizacije občine Ljubljana Vič-Rudnik za nosilce partizanske spomenice 1941. Spregovoril bo član Sveta federacije Miha Marinko.

**25. APRIL:** Spominska proslava v okviru Cankarjevega leta ob rojstni hiši Cankarjeve matere na Vrzdencu. To kulturno svečanost bo priredila krajevna skupnost Horjul v sodelovanju s tamkajšnjo šolo, delovnimi organizacijami in družbenopolitičnimi organizacijami.

**26. APRIL:** Ob 17. uri otvoritev likovne razstave „Bratstvo in enotnost“ v avli občinske skupščine.  
 Ob 18. uri svečana podelitev državnih odlikovanj v prostorih skupščine občine Ljubljana Vič-Rudnik.  
 Mladina iz vseh krajev občine bo pripravila kresovanje in ob tem krajše kulturne programe (udeležba članov ZZB NOV, obujanje spominov na NOB).

**26., 27. APRIL:** Dvodnevni propagandni tabor na Dobrovi (pripravila ga bo občinska zveza tabornikov).

NAŠA ZEMLJA  
 Mile Klopčič  
 Marjan Kozina

1. Dol\_ga sto\_je\_tja je\_ča-li smo su\_žnji  
 2. Zdaj so re\_sni\_ca po\_stale nam sanje

1. tu ec\_ am hotel je vsi\_lit\_ oblast. V boj pohite\_li pod  
 2. prosti ustvarjamo no\_ve ši dni. Mimo je naše tr\_

1. Titom smo družni v boj za pravico, prostost in čast.  
 2. pljenje ne danje, zdaj si u\_re\_ja.mo svet sa\_mi.

Refrain  
 Na\_ša zemlja, zemlja draga, tebi vsi smo vdani.

Nihče več te ne premaga, ljudstvo te u\_bra\_ni.

Domovina naša je svobodna  
 Viktor Mihelčič

1. Do\_mg-vi-na naša je svo\_bodna, pro-to  
 2. Vag se i\_-še, da bi mludo se\_tev s stru\_vo:

1. di\_fa spot slovenski rod. Vrišku gora ni doliz a  
 2. podlosti, laži, du\_štl. Nihče več! In našo žu\_

1. rodna, v soncu svetli se pred nami poč.  
 2. Žetev sami bomo zeli sv svojih njiv. Širna.

polja smo zo-ra-zi, prepoji-li jih skrv-  
 fo, dobro se-me smo se-jali, boje-  
 vali se sr\_čno. Mi ponosni smo ču-  
 varji naše svobodne rusti, brez gve.  
 veta v novi rajji seme zlahno naj kalj!

Na tej strani tokrat objavljamo tudi dve partizanski pesmi, ki ju bodo združeni zbori iz naše občine zapeli na občinski proslavi